

26B:9

På grund av praktiska svårigheter att verkställa mätaravläsning samtidigt för alla abonnenter har va-taxa tillämpats även för tid innan taxan trätt i kraft. Fråga om lagenligheten därav.

O.S. ägde en fastighet i Brunna inom förutvarande Norra Hagunda kommun. Norra Hagunda kommun uppgick 1.1.1971 i Uppsala kommun. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för Uppsala kommuns allmänna va-anläggning i Brunna och är ansluten till denna. Den är bebyggd med en enfamiljsvilla och är försedd med vattenmätare. -- 26.10.1.970 beslöt sammanläggningsdelegerade i Uppsala

”att i enlighet med arbetsutskottets förslag från och med 1 tertialet 1971 höja vatten-taxan med 5 öre per m³ eller från 65 öre till 70 öre per m³;

att vattentaxan skall gälla för Uppsala kommun i dess helhet fr.o.m. 1 tertialet 1971;” samt

”att från och med 1 tertialet 1971 höja avloppstaxan (brukningsavgiften) med 10 öre per m³ eller från 65 öre till 75 öre per m³.

-----.

att avloppstaxan skall gälla för Uppsala kommun i dess helhet fr.o.m. 1 tertialet 1971;”

Enligt den taxa som gällde i Norra Hagunda kommun närmast före sammanläggningen utgick brukningsavgifter för vatten och avlopp med dels en fast årlig avgift om 100 kr per hushåll, dels en rörlig avgift om 60 öre per m³ vatten. 16.12.1971 avlästes mätaren i O.S:s fastighet. Närmast föregående avläsning hade ägt rum 6.10.1970. Den under perioden uppmätta förbrukningen uppgick till 480 m³. Kommunen debiterade O.S. för förbrukningen i dess helhet enligt den av sammanläggningsdelegerade 26.10.1970 beslutade taxan med 696 kr (480 m³ x 1 kr 45 öre). Av beloppet erlade O.S. 288 kr. Sedan O.S. vid Va-nämnden väckt talan mot kommunen och därvid gjort gällande att debiteringen innebar en otillåten retroaktiv tillämpning av den nya taxan, nedsatte kommunen sitt krav med - förutom de 288 kr O.S. erlagt - 30 kr 75 öre till 377 kr 25 öre. Beloppet 30 kr 75 öre avsåg reduktion av avgiften för den förbrukning som beräknades ha ägt rum före 1.1.1971.

O.S. yrkade, att Va-nämnden måtte fastställa att han inte var skyldig erlägga mer än 150 kr av det av kommunen fordrade beloppet 377 kr 25 öre. Till stöd för sin talan anförde O.S: Av det ursprungliga debiterade beloppet 696 kr har han erlagt det belopp - 288 kr - som motsvarar ersättning för uppmätt vattenmängd enligt den rörliga delen av Norra Hagunda kommuns taxa. Härutöver är han beredd betala 50 kr i fast avgift för 1970 och 100 kr i fast avgift för 1971, allt i enlighet med Norra Hagunda kommuns taxa. Den nya taxan gäller fr.o.m. första avläsningsperioden 1971. Begreppet tertial i taxan är liktydigt med avläsningsperiod. Den första avläsningsperioden under året börjar vid den första avläsningen under året, för hans del alltså 16.12.1971. Den taxa som gällde vid avläsningstillfället 6.10.1970 skall därför tillämpas för hela avläsningsperioden fram till 16.12.1971. Ny taxa kan inte få tillämpas utan mellankommande avläsning. Kommunen har velat tillämpa taxan retroaktivt, vilket inte kan vara riktigt. Den av kommunen nu-

mera föreslagna reduktionen kan han inte godta. Kommunens uppskattning av förbrukningen före årsskiftet kan inte godkännas som en avläsning.

Kommunen bestred bifall till O.S:s talan och anförde: Kommunen grundar sitt krav på sammanläggningsdelegerades beslut 26.10.1970. Genom beslutet höjdes taxorna fr o m första tertialet 1971. Enligt rutinen i kommunen sker avläsning av mätare en gång om året under sista kvartalet. Preliminär debitering sker varje tertial. Avläsningen är förlagd till slutet av året. Nya taxor antas regelmässigt av fullmäktige i oktober eller början av november. De tillämpas därefter vid debiteringen vid nästkommande avläsning. Nya taxor får därigenom alltid en viss retroaktiv tillämpning. Av kostnadsskäl kan emellertid avläsning inte ske mer än en gång om året. Inför kommunsammanläggningen 1.1.1971 skedde utbyte av vattenmätare inom Norra Hagunda kommun. Bytet påbörjades under oktober månad 1970 och i samband därmed skedde avläsning. Avsikten var sedan att en ny avläsning skulle följa i Norra Hagunda kommun vid årsskiftet 1970/1971. På grund av något administrativt missförstånd kom denna avläsning emellertid att utebli. I enlighet med den normala rutinen skedde även för abonnenterna i tidigare Uppsala stad avläsning under oktober - december 1970. Också dessa abonnenter debiterades därför avgift enligt den nya taxan även för förbrukning före årsskiftet. Sedan man på gatukontoret uppmärksammat att avläsning av mätare i Norra Hagunda inte ägt rum vid årsskiftet och att man i den kommunen haft ett system med delvis fasta avgifter, fattade gatunämnden 24.10.1972 beslut om återbetalning av för mycket erlagd brukningsavgift till abonnenterna i Norra Hagunda. Taxehöjningen för dessa abonnenter hade blivit mycket större än för abonnenterna inom tidigare Uppsala stad. Vid beräkningen av återbetalningen har hänsyn tagits till att Norra Hagunda kommun inte uttagit den fasta avgiften för andra halvåret 1970, 50 kr. Slutreglering skedde därefter med alla abonnenter i Norra Hagunda kommun, som erlagt den förhöjda avgiften. Då O.S. inte till fullo erlagt avgiften, kunde återbetalning inte ske till honom. Genom den nu gjorda reduktionen har emellertid rättelse skett och den av O.S. påtalade retroaktiviteten undanröjts. Kommunen vidhåller därför sitt krav på 377 kr 25 öre.

Va-nämnden yttrade:

Enligt va-lagen (1970:244) skall avgift som huvudman för allmän va-anläggning tar ut av anläggningens brukare utgå enligt taxa. Innebörden härav får anses vara att avgiftsuttaget skall överensstämma med en vid tidpunkten för avgiftsskyldighetens uppkomst gällande taxa.

Sammanläggningsdelegerades beslut 26.10.1970 kan ej ges annan innebörd än att den nya taxan skulle tillämpas i hela Uppsala kommun fr o m 1.1.1971. Härav följer att denna taxa varit tillämplig på den förbrukning som ägt rum inom O.S:s fastighet efter årsskiftet 1970/1971, medan den i Norra Hagunda kommun tidigare gällande taxan i princip varit tillämplig på förbrukningen dessförinnan. Avläsning av förbrukningen inom O.S:s fastighet har emellertid inte ägt rum vid årsskiftet och det är sålunda inte känt hur den under hela avläsningsperioden uppmätta förbrukningen fördelar sig på tiden före och tiden efter årsskiftet.

I målet har upplysts att avläsning av vattenförbrukning hos abonnenterna i Uppsala kommun normalt sker en gång

om året fortlöpande under månaderna oktober - december. Sålunda avlästes förbrukningen hos abonnenterna i dåvarande Uppsala stad under perioden oktober - december 1970 och därefter första gången under perioden oktober - december 1971. Vid den debitering som skedde på grundval av resultaten vid sistnämnda avläsningstillfälle tillämpades den nya taxan för hela den uppmätta förbrukningen. Den nya taxan har härigenom givits viss tillbakaverkande kraft. Då emellertid avläsning av förbrukad vattenmängd inte kan verkställas viss dag för alla abonnenter i en kommun utan måste ske fortlöpande, kan en sådan taxetillämpning normalt ej anses strida mot va-lagens avgiftsbestämmelser.

Såvitt gäller den förbrukning som förekommit inom O.S:s fastighet före årsskiftet 1970/1971 kan dock, med hänsyn till de särskilda villkor som gällde för brukarna i Norra Hagunda kommun, en sådan tillbakaverkande taxetillämpning inte utan vidare godtagas. Uppsala kommun gör numera ej heller gällande annat än att avgift för den förbrukning som ägt rum inom O.S:s fastighet före årsskiftet 1970/1971 skall beräknas enligt den tidigare i Norra Hagunda kommun gällande taxan. Genom den reduktion av ursprungligen påförd avgift kommunen numera medgivit för den retroaktiva verkan som från början givits den nya taxan i O.S:s fall anses undanröjd. Kommunens fordran hos O.S. som den slutligen bestämts är därför lagligen grundad.

Va-nämnden ogillade O.S:s talan.

Beslut: 1975-04-15, BVA 26

Mål nr: VA 57/73

Rättsfall: Regeringsrättens dom 1975-01-20

Litteratur: Körlof s. 82 f.